УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Райхель Вероніки Варламівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису абзацу першого частини третьої статті 13, частини четвертої статті 21 Закону України „Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус“

К и ї в
14 жовтня 2026 року
№ 276-2(I)/2026

Справа № 3-182/2026(392/26)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Грищук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Барабаша Юрія Григоровича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Райхель Вероніки Варламівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису абзацу першого частини третьої статті 13, частини четвертої статті 21 Закону України „Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус“ від 20 листопада 2012 року № 5492–VI (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 51, ст. 716) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Грищук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Райхель В.В. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частинам другій, третій статті 22, частинам першій, другій статті 32 Конституції України (конституційність) окремий припис абзацу першого частини третьої статті 13, а саме „паспорт громадянина України <…> містять безконтактний електронний носій“, частину четверту статті 21 Закону України „Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус“ від 20 листопада 2012 року № 5492–VI зі змінами (далі – Закон).

Законом установлено таке:

– „Паспорт громадянина України, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичний паспорт України, службовий паспорт України, посвідчення особи моряка, посвідчення члена екіпажу, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, проїзний документ біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, проїзний документ особи, якій надано додатковий захист, картка мігранта містять безконтактний електронний носій“ (абзац перший частини третьої статті 13);

– „паспорт громадянина України виготовляється у формі картки, що містить безконтактний електронний носій“ (частина четверта статті 21).

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Райхель В.В. звернулася до Дніпропетровського окружного адміністративного суду в інтересах неповнолітнього сина Райхеля Михайла Павловича з позовом до Головного управління Державної міграційної служби України в Дніпропетровській області та Відділу № 14 у місті Кам’янському Головного управління Державної міграційної служби України

в Дніпропетровській області про визнання протиправними дій щодо відмови у видачі Райхелю М.П. паспорта громадянина України у формі книжечки відповідно до Положення про паспорт громадянина України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 26 червня 1992 року № 2503–XII зі змінами (далі – Положення), та зобов'язання оформити і видати такий паспорт.

Дніпропетровський окружний адміністративний суд рішенням від 10 лютого 2026 року, залишеним без змін постановою Третього апеляційного адміністративного суду від 20 квітня 2026 року, у задоволенні позову Райхель В.В. відмовив.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 8 червня 2026 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Райхель В.В. на рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 10 лютого 2026 року та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 20 квітня 2026 року, керуючись пунктом 1 частини першої статті 333 Кодексу адміністративного судочинства України, оскільки касаційну скаргу подано на судове рішення, що не підлягає касаційному оскарженню.

На думку суб'єкта права на конституційну скаргу, оспорювані приписи Закону не відповідають частинам другій, третій статті 22 Конституції України, оскільки звужують зміст та обсяг існуючих прав і свобод, а також частинам першій, другій статті 32 Конституції України, оскільки допускають втручання в особисте і сімейне життя та збирання, зберігання, використання і поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди.

Обґрунтовуючи свої твердження, суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на приписи Конституції України, Закону, на Положення, постанову Великої Палати Верховного Суду від 19 вересня 2018 року у зразковій справі № 806/3265/17, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151^1 Конституції України).

Відповідно до абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“ суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України.

З аналізу остаточного судового рішення у справі Райхель В.В. – постанови Третього апеляційного адміністративного суду від 20 квітня 2026 року – випливає, що в ньому не застосовано частини четвертої статті 21 Закону, тому Райхель В.В. не є суб'єктом права на конституційну скаргу в цій частині в розумінні вимог абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 1 статті 62 цього закону – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

3.2. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною

за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону; Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу неприйнятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими (абзац перший частини першої, частина четверта статті 77).

Зі змісту конституційної скарги випливає, що Райхель В.В., обґрунтовуючи неконституційність окремого припису абзацу першого частини третьої статті 13 Закону, порівнює його за змістом з Положенням, та посилається на правову позицію Великої Палати Верховного Суду, викладену в постанові від 19 вересня 2018 року у зразковій справі № 806/3265/17. Однак порівняння приписів нормативних актів та посилання на судову практику не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності окремого припису абзацу першого частини третьої статті 13 Закону.

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що цитування Конституції України, наведення змісту законів без аргументації невідповідності Конституції України оспорюваних норм закону України не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності (ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 24 травня 2018 року № 24-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

Райхель В.В. фактично висловлює незгоду з висновками Третього апеляційного адміністративного суду, викладеними в постанові від 20 квітня 2026 року, щодо незастосування в її справі правової позиції Великої Палати Верховного Суду, викладеної в постанові від 19 вересня 2018 року у зразковій справі № 806/3265/17, з огляду на встановлені судом відмінності фактичних обставин цих справ. Однак незгода із судовим рішенням у конкретній справі не є підставою для перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів) [ухвали Другого сенату Конституційного Суду України від 24 червня 2019 року № 40-у(II)/2019, від 23 лютого 2022 року № 5-у(II)/2022].

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в частині перевірки на конституційність окремого припису абзацу першого частини третьої статті 13 Закону згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151[1], 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Райхель Вероніки Варламівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису абзацу першого частини третьої статті 13 Закону України „Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус“ від 20 листопада 2012 року № 5492–VI зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги; частини четвертої статті 21 Закону України „Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус“ від 20 листопада 2012 року № 5492–VI зі змінами на підставі пункту 1 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб’єктом.

2. Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ